

Dr. Eda Gürçay*, Dr. Reyhan Tuncay**, Dr. Ece Alanoğlu*,
Dr. Hicran Uşan**, Dr. Aytül Çakıcı***

Fibromiyalji;
yaygın
kas-iskelet
ağrısı, uyku
bozukluğu,
sabah
tutukluğu ve
hassas
noktalarla
karakterize bir
yumuşak
doku
romatizması-
dır. Bu yazıda
fibromiyaljili
hastalarla
kontrol grubu
arasında ABO
ve Rh kan
gruplarının
dağılımı
karşılaştırıldı.

Kaynaklar:
1- Bennett RM. The Fibromyalgia Syndrome. Kelley WN, Harris ED, Ruddy S, Sledge CB. Textbook of Rheumatology. 5th ed. Philadelphia, W.B. Saunders Co. 1997; 511-9.
2- Bradley LA, Alarcon GS. Fibromyalgia. Koopman WJ. Arthritis and Allied Conditions. 13th ed. Baltimore, Williams & Wilkins, 1996: 1619-40.
3- Krsnich-Shriwise S. Fibromyalgia syndrome: An overview. Phys Ther 1997; 77(1): 68-75.
4- Berker E, Kayhan Ö. Yumuşak doku romatizması. Romatizmal Hastalıklar, Tuna N. 3. baskı, Ankara, Feryal Mat. 1994: 626-37.
5- Yunus MB, Masi AT, Calabro JJ, Miller KA, Feigenbaum SL. Primary fibromyalgia (fibrositis): clinical study of 50 patients with matched controls. Semin Artr Rheum 1981; 11: 151-72.
6- Wolfe F, Smythe HA, Yunus MB. The American Collage of Rheumatology 1990 criteria for classification of fibromyalgia: Report of the multicenter criteria committee. Arthritis Rheum 1990; 33: 160-72.
7- Wolfe F, Carhey MA. Prevalence of primary and second-dary fibrositis. J Rheu 1983; 10: 965-8.

Giriş

Fibromyalji sendromu (FS), etiolojisi tam olarak bilinmeyen, nöroendokrin, metabolik ve immunolojik anormallikler gösteren, yaygın kas-iskelet sistemi ağrısı, yorgunluk, sabah tutukluğu, uyku bozukluğu, vücudun belli bölgelerinde bulunan hassas noktalarla karakterize bir yumuşak doku romatizmasıdır (1-3). Hastalar genelde kas ağrısından yakınmakla birlikte, bazen lokal eklem ağrıları, baş ağrısı, parestezi, el ve dizlerde subjektif şişlikler, ekstremitelerde soğuma, deride retiküler pigmentasyon, dismenore, konstipasyondan söz ederler (1, 4, 5). Hastalık en sık 30-60 yaş grubunda görülür. Hastaların %85-90'ı kadındır. Toplumda görülme sıklığı %2-4'dür (6-7).

Ülkemizde ve dünyada yaygın olarak kullanılmakta olan kan grubu sistemleri, ABO ve Rh sistemleridir. ABO grup sistemlerine göre kan grupları A, B, AB ve O grubu olarak dört gruba ayrılırken; Rh sistemine göre ise, RhD(+) ve RhD(-) olarak iki gruba ayrılır (8).

Bu çalışmada FS'li kadın hastalar ile kontrol grubu arasında ABO ve Rh kan gruplarının dağılımının karşılaştırılması amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Araştırmaya Mayıs 2002 - Ocak 2003 tarihleri arasında SSK Ankara Eğitim Hastanesi Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon polikliniğine başvuran, inceleme ve tetkikler sonrasında Amerikan Romatoloji Koleji (ACR) 1990 ölçütlerine göre birincil FS tanısı alan 112 kadın hasta dahil edildi. Kontrol grubu olarak ise SSK Ankara Eğitim Hastanesi kan merkezine Ocak - Aralık 2002 tarihleri arasında donör olarak kabul edilen sağlıklı 18.368 kişi alındı. Birincil FS tanısı konulan hastaların tümünde 1990 ACR ölçütlerine uygun olarak; en az üç ay süren yaygın ağrı ve 18 hassas noktanın en az 11'inde hassasiyet vardı. Çalışmaya alınan tüm hastaların tam kan sayımı, biyokimya, sedimentasyon, serolojik ve tiroid hormon testleri yapılarak sonuçlarında anormallik saptanan hastalar çalışma dışı bırakıldı.

Ayrıca psikiyatrik bozukluk, immün yetmezlik, romatoid artrit, diyabetes mellitus gibi sistemik hastalıklar, gebelik, laktasyon döneminde olmak ve oral kontraseptif kullanmak gibi durumlar çalışma kapsamına alınmadı. Hastaların yaşları, belirti süreleri ve ABO ve Rh kan grupları kaydedildi.

İstatistiksel analizler bilgisayar ortamında SPSS 11.0 PC programında yapıldı. Analizlerde ki kare testi kullanıldı.

Bulgular

Çalışmaya alınan hastaların yaş ortalaması 36.1±7.98 yıl, hastalık süresi ortalaması 29.65±23.26 ay idi. Çalışma grubu ve kontrol grubunun ABO ve Rh kan grubu dağılımları **Tablo 1**'de gösterilmiştir.

FS'li hasta grubunda, kontrol grubuna göre A kan grubu görülme sıklığı istatistiksel olarak anlamlı oranda düşük saptanırken (p<0.01); B, O ve AB kan grubu görülme sıklığı yüksek olarak belirlendi ancak istatistiksel bağıntı anlamlı düzeyde değildi (p>0.05). Hastaların Rh kan gruplarının dağılımı karşılaştırıldığında, FS'li hastalarda Rh (+) kan grubu görülme sıklığının anlamlı derecede yüksek olduğu saptandı (p<0.05).

Tartışma

Kan grubu dağılımında ulusal ve etnik bazı farklılıklar görülse de genel olarak A ve O grupları çoğunlukta idi. ABD'de, ülkemizdeki tersine, O grubu daha fazla rastlanan bir gruptur, A grubu ise ikinci sıklıktadır. Genel olarak bakıldığında Rh D pozitifliği %85-90 oranında değişmektedir (8).

Kinoane ve arkadaşlarının yaptıkları bir araştırmada, cinsel yolla bulaşan hastalığı olan

Tablo 1. Kan gruplarının dağılımı ve istatistik sonuçları.

Kan grubu	FS grubu n	FS grubu (%)	Kontrol grubu n	Kontrol grubu (%)	P değeri
ABO					
A	34	30,4	7862	42,81	<0,01
B	26	23,2	30,95	16,84	>0,05
O	42	37,5	5835	31,77	>0,05
AB	10	8,9	1576	8,58	>0,05
Rh					
Rh (+)	100	89,3	14615	79,57	<0,05
Rh (-)	12	10,7	3753	20,43	>0,05

*Uzm.; SSK Ankara Eğitim Hast., Fizik Tedavi ve Rehab. Kliniği, Ankara

**Asis.; SSK Ankara Eğitim Hast., Fizik Tedavi ve Rehab. Kliniği, Ankara

*** Uzm.; Klinik Şefi. SSK Ankara Eğitim Hast., Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Kliniği, Ankara

8- Kan gruplarının saptanmasında kullanılan yöntemler ve karşılaşılan sorunlar. Ulusal Kan Merkezleri Transfüzyon Tıbbi Kursu 2. 2002; 208.

9- Kinane DF, Blackwell CC, Winstanley FP, Weir DM. Blood group, secretor status, and susceptibility to infection by *Neisseria gonorrhoeae*. Br J Vener Dis 1983; 59:44-66.

10- Henriksson K, Uribe A, Sandstedt B, Nord CE. *Helicobacter pylori* infection, ABO blood group and effect of misoprostol on gastroduodenal mucosa in NSAID-treated patients with rheumatoid arthritis. Dig Dis and Sci 1993; 38: (9):1688-96.

11- Shinebaum R, Blackwell CC, Forster PJG, Hurst NP, Weir DM, Nuki G. Non-secretion of ABO blood group antigens as a host susceptibility factor in the spondyloarthropathies. Br Med J 1987; 294:208-10.

567 hasta ile kontrol grubunun kan grubu dağılımını karşılaştırmışlardır. B kan grubuna sahip gonoreli hastalar ile kontrol grubu arasında anlamlı oranda fark bulmuşlar, buna göre B kan grubunun gonokok enfeksiyonuna çok daha hassas olduğunu belirlemişlerdir (9).

Henriksson ve arkadaşları 42 romatoid artritli hastayla yaptıkları bir çalışmada steroid olmayan antienflamatuvar ilaçların (SOAEİ) neden olduğu gastroduodenal mukozal hasarda, mizoprostolün etkinliğini araştırmışlar ve bu hasta grubunda aktif *Helicobacter pylori* enfeksiyonu bulgularını veren hastaların büyük çoğunluğunun O kan grubuna sahip olduklarını saptamışlardır (10).

Shinebom ve arkadaşları yayınladıkları bir seride, spondiloartropati tanılı 118 hastanın ABO kan grubu dağılımını araştırmışlar ve

kontrol grubuyla karşılaştırdıklarında anlamlı herhangi bir farklılık tespit etmemişlerdir (11).

ABO kan gruplarının spesifikliği genetik olarak belirlenmiştir ve bu doğrultuda bazı hastalıkların ya da enfeksiyon ajanlarının bu kan gruplarıyla hassas bir ilişkisi vardır (11). Çalışmamızın sonucunda FS'de Rh (+) kan grubu dağılımının toplum insidansına göre daha yüksek oranda olduğu saptanırken, A kan grubu görülme sıklığının anlamlı oranda daha düşük olduğu saptanmıştır.

Etyopatogenezinde farklı hipotezler öne sürülen FS'de de kan grubu sistemlerinin etkisi olabilir. Bu konunun daha açık biçimde ortaya konulması için daha geniş sayıda hasta grupları ile araştırmaların yapılmasına gereksinim vardır.

TTB- STE Kredi Puanı ve Kitap Kazananlar

Kasım 2003 sayımızdaki Ödüllü Bulmaca'dan kredi puanı kazananlar

**Yıldız (*)
konulmuş
olanlar, TTB
Yayınlarından
"Çağdaş Türk
Tıp Şiirleri -
Seçki" adlı
kitabı da
kazandılar.**

- 1- Ali Artuker, 2- Dilek Okur Azder (Adana), 3- Sami Terzi, 4- Arda Gafur, 5- Lale A. Namıdurur, 6- Melih Karamuk 7- Yüksel Tur, 8- Şenay Büyüksaraç, 9- Serhan Küpeli (Ankara), 10- İlyas Korkmaz (Antalya), 11- **Gültekin Kızılbulut*** (Batman), 12- Nedret Yanık, 13- Saffet Aydın, 14- Selamet Saraç (Bursa), 15- İsmail Solay (Çanakkale), 16- Hasan Erdoğan (Denizli), 17- Şermin Altunel Uzun, 18- Arife Hüsnügil, 19- Gülsen Yener, 20- **Arzu Ulugenc***, 21- Nesrin Ekici, 22- Mualla Onrat (Eskişehir), 23- İsmail Gözükaya, 24- Cevat Aşkar, 25- Aydın Halefoğlu (Hatay), 26- Cahit Küçük(İğdır), 27- Ahmet Bolat, 28- M. İlhan Alhan (Isparta), 29- Namık Kemal Uludağ (İçel), 30- Emel Balal (İstanbul), 31- Sebahattin Kabaoğlu, 32- Kazım Atilla Öngel (İzmir), 33- Serpil Çeçen, 34- Serdar Kanuncu (Kahramanmaraş), 35- Murat Davdeğiren, 36- Sebiha Daylak Dağdeviren, 37- Deniz Devrim Dede Temiz (Karabük), 38- Metin Altıparmak (Kayseri), 39- Filiz Öztürk, 40- Aydın Şerbetçioğlu, 41- **Mustafa Akkaş***, 42- Hacer Özkul Oral, 43- İzzet Yılmaz, 44- Nazmi Tuncay, 45- Cengiz Kaplan (Kırklareli), 46- Sibel Arslan (Kocaeli), 47- Şerife Tongarlık, 48- Havva Acar Dere, 49- Mehtap Kocaoğullar, 50- Fatma Oğuzkan (Konya), 51- İsmail Cihat Tuna, 52- Seher Yeşilyurt, 53- Süleyman Said Serim, 54- Işık Kaan Genç, 55- Fulya Genç, 56- Bilge Sel, 57- **Fidan İncekara***, 58- Zelal Üzeyiroğlu, 59- Meryem Ter (Kütahya), 60- **Hasan Hazar***, 61- Mustafa Şahin (Malatya), 62- Ferhan Üzümcü, 63- Bülent Kundak, 64- Selda Tınaz, 65- Sümeyra Demir (Manisa), 66- Abdullah Sağlam (Mersin), 67- Fikret Kurt, 68- Özgür Çetiner (Muğla), 69- Cengiz Semercioğlu, 70- Fatma Canki, 71- Mahmut Akdağ, 72- Nur Figen Akdağ, 73- Aynur Şahin, 74- Emel Konur, 75- Uğur Çağlayan (Tekirdağ), 76- Halis Yılmaz (Tokat).